

ВИМОГИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДО ЯКОСТІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

*Шишкова Н.Л., к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту,
Калашикова Є.О., магістрант кафедри обліку і аудиту,
Новицька Д.А., магістрант кафедри обліку і аудиту,
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»,
м. Дніпропетровськ, Україна*

Облікова інформація як складова економічної є одним із видів даних, що характеризують виробничо-господарську діяльність підприємства. Облікова інформація відрізняється великим обсягом і різноманітністю, складністю логічної та відносною простотою арифметичної обробки. Їй властивий масовий характер обчислень, які виконують за типовими алгоритмами з певною періодичністю. Облікова інформація має складну ієрархічну структуру, на нижньому щаблі якої містяться інформаційні одиниці — реквізити, що не піддаються подальшому логічному поділу [1].

На рівні суб'єктів господарювання (мікрорівень) основні інструменти створення облікової інформації для управління є такими:

- розробка облікової політики суб'єкту господарювання;
- визначення меж застосування видів обліку.

Облік має забезпечувати повне, достовірне і безперервне відображення господарських фактів, що відбулись в господарстві, обробку даних певними способами і прийомами відповідно до потреб управління та вимог вищих рівнів регулювання.

Таким чином, формування системи облікової інформації для управління повинно стати взаємопов'язаними даними бухгалтерського та управлінського обліку, в складі облікової політики, організації обліку на підприємстві, а також управлінської і фінансової звітності. В цілому така система повинна формувати сукупність показників оцінки витрат, собівартості і формування фінансових результатів із метою прийняття оптимальних управлінських рішень [2].

Звідси можна сформулювати основні завдання, що ставляться перед обліково-аналітичним забезпеченням системи управління:

- 1) інформаційні - забезпечення системи управління інформацією про діяльність підприємства внутрішніх і зовнішніх користувачів;
- 2) облікові - відображення фактів господарської діяльності підприємств;
- 3) аналітичні - здійснення на підставі первинних аналітичних даних економічного аналізу діяльності підприємств;
- 4) контрольні – корегування управлінських дій за даними обліку і аналізу.

Щоб мати належне інформаційне забезпечення управління засобами обліку і аналізу, доцільно сформувати ефективне обліково-аналітичне забезпечення реалізації управлінських функцій.

Таким чином, система організації й збору облікових даних, спрямована на рішення конкретної управлінської задачі, може бути реалізована у трьох етапах, на кожному з яких вирішуються специфічні задачі (див. табл.).

Таблиця

Етапи формування облікової інформації для управління на рівні підприємств

Етапи	Завдання	Шляхи вирішення
Перший етап	Формування управлінського рішення облікової задачі або аналіз і опис існуючого рішення. На цьому етапі необхідно визначити: управлінську задачу і її рішення (управлінське); дані, що потрібні для її рішення, систему збору і правила документообороту	Результати, яких планується досягти, і визначення відповідальних за досягнення зазначених результатів, відображення їх у відповідній системі управлінської звітності
Другий етап	Узгодження прийнятих рішень з існуючими управлінськими рішеннями, обліковою політикою й бухгалтерською практикою і діючими на підприємстві обліковими технологіями	Узгодження даних систем обліку, яка наявна інформація може бути використана при формуванні управлінського обліку, і як вимоги управлінського обліку можуть привести до зміни в існуючих облікових даних
Третій етап	Впровадження облікових технологій, максимально адаптованих до потреб управління	Розробка Положення про організацію обліку та складових облікової політики. На цьому етапі здійснюється реалізація прийнятих рішень

Для того, щоб облікову інформацію однозначно сприймали ті, хто брав участь в її підготовці на підприємстві, і ті, хто використовує її поза межами підприємства, вона має задовольняти такі вимоги [3]:

- порівнюваність і постійність — не можна протягом звітного періоду використовувати різні методи бухгалтерського обліку, інакше зникає можливість порівнювати дані;

- суттєвість — не потрібно витратити час на облік незначних факторів. Якщо зусилля щодо обліку дорівнюють за вартістю засобам, які обліковуються, облік необхідно спростити;

- консерватизм — оскільки відображення фактів господарської діяльності в бухгалтерському обліку не завжди є однозначним, необхідно вибирати оцінку, яка є менш оптимістичною, тобто слід враховувати можливий брак прибутку і потенційні збитки. Це забезпечить обережність в оцінці активів, майна і у визначенні величини прибутку;

- повноту — містити максимум даних, необхідних користувачу. Інформація сама по собі є значною цінністю, незалежно від фактів, які вона фіксує. Ця цінність зумовлена можливостями, котрі вона надає для прийняття рішень, тобто потенційними діями. Кожна така дія стає бухгалтерською категорією. Подібний підхід дозволяє відокремити явище (інформаційний аспект) від факту (економічний аспект) і зосередити увагу бухгалтера на явищі.

З цього випливає, що входом і виходом бухгалтерської системи є не дебет і кредит, тобто не облікові координати, а облікова процедура: вхід — первинні документи (вхідні дані), вихід — звітність (результатна інформація). Щоправда, під результатною інформацією розуміють не стільки звітність традиційного обліку, скільки модель, яка дозволяє приймати багатоваріантні управлінські рішення. При цьому вартість інформації не має перевищувати витрат на її отримання, тому будь-яка втрата інформації має приносити більші збитки, ніж вартість втрачених даних.

Отже, результатом синхронізації облікових та контрольних функцій підприємства є формування програмно-технічного рішення, що дозволить:

- вести централізований оперативний облік, моніторинг, контроль та аналіз інформації на усіх рівнях організаційної структури по вертикалі та горизонталі за найбільш пріоритетними напрямками («фінансовий та бухгалтерський облік», «облік ТМЦ, основні засоби, надлишкове майно та майно, що підлягає утилізації», «кадровий облік», «організація обміну документами в електронному вигляді між структурними підрозділами всіх рівнів та контролю виконавської дисципліни»);

- мінімізувати вплив людського фактору та забезпечити повноцінний аудит змін інформації;

- використати поточні напрацювання та впроваджені інформаційні системи підприємства.

Список літератури:

1. Терещенко Л.О. Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посібник / Л.О. Терещенко, І.І. Матієнко-Зубенко. — К.: КНЕУ, 2004. — 187 с.

2. Шквір В.Д. Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посібник / В.Д. Шквір, А.Г., Загородній, О.С. Височан О.С. - Видавництво: Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2003. — 268 с.

3. Клименко О.В. Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посібник / О.В. Клименко. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 320 с.